I sag 23/78

angående en anmodning, som i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, af Bundesgerichtshof er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

NIKOLAUS MEETH, handlende, indehaver af firmaet Nikolaus Meeth, vindues- og træforarbejdningsfabrik, Piesport/Mosel (Forbundsrepublikken Tyskland)

og

FIRMAET GLACETAL, ANPARTSSELSKAB, Vienne/Estressin (Frankrig),

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 17, stk. 1, i konventionen af 27. september 1968,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene J. Mertens de Wilmars og Mackenzie Stuart, dommerne P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe og G. Bosco,

generaladvokat: F. Capotorti
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de indlæg, der er afgivet i henhold til protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyr-

delse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og skriftvekslingen

Ved skriftlig kontrakt af august 1972 forpligtede firmaet Glacetal (herefter benævnt Glacetal), Vienne/Estressin (Frankrig), sig til at levere bestemte mængder isoleringsglas med egne lastmotorvogne til firmaet Nikolaus Meeth (herefter benævnt Meeth), vindues- og træforarbejdningsfabrik, Piesport/Mosel (Forbundsrepublikken Tyskland).

Kontrakten mellem parterne bestemmer følgende med henblik på hvilken ret, der skal anvendes, og udpeger værnetinget for stridsspørgsmål:

»Afgørende er alene de tyske love om aftaler mellem handlende, såfremt kontraktens enkelte punkter ikke bestemmer andet.

. . . . . .

Opfyldelsestedet for begge parter er Piesport.

. . . . . .

Hvis firmaet Meeth sagsøger firmaet Glacetal, skal dette ske ved en fransk ret. Hvis firmaet Glacetal sagsøger firmaet Meeth, skal dette ske ved en tysk ret.«

I månederne september til december 1972 genemførte Glacetal 16 leveringer, for hvilke Meeth i oktober og december 1972 ydede 4 delbetalinger. Da restkøbesummen ikke blev betalt, anlagde Glacetal sag ved Landgericht Trier med påstand om betaling af 126 501,22 DM.

Ved dom af 13. januar 1975 dømte Landgericht Trier Meeth til at betale Glacetal et beløb på 123 774,90 DM med renter 10 % fra den 1. februar 1975.

Efter at Meeth havde anket sagen, har Overlandesgericht Koblenz ved dom af 17. september 1976 nedsat det beløb, som Meeth skal betale Glacetal, til 49 509,96 DM med renter på grund af, at de på firmaet hvilende fordringer efter en tvangsakkord var blevet nedskrevet med 60 %.

Oberlandesgericht afviste en modregningserklæring fra Meeth på 157 494,03 DM som erstatning for forsinkelse og leveringsnægtelse, idet retten anførte, at efter værnetingsaftalen mellem parterne kunne Meeth kun gøre et sådant krav gældende ved franske retter.

Meeth har indgivet revisionsanke mod denne afgørelse til Bundesgerichtshof med påstand om, at firmaets modregningskrav kan antages til realitetsbehandling. 8. civile afdeling ved Bundesgerichtshof har ved kendelse af 1. februar 1978 i medfør af artikel 3, stk. 1, i protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, udsat sagen, indtil Domstolen har truffet præjudiciel afgørelse vedrørende følgende spørgsmål:

1. Tillader konventionens artikel 17, stk. 1, en aftale, hvorefter hver af de to parter i en købekontrakt, som er bosiddende i forskellige stater, kun kan sagsøges ved retterne i deres bopælsstat?
2. Udelukker en efter konventionens artikel 17, stk. 1, gyldig aftale med det i spørgsmål 1 angivne indhold nødvendigvis enhver modregning, som den ene aftalepart søger gennemført, med en at aftalen omfattet fordring under et af den anden part anlagt søgsmål ved den for dette søgsmål kompetente ret?

Kendelsen fra Bundesgerichtshof er registreret på Domstolens justitskontor den 27. februar 1978.

I henhold til artikel 5, stk. 1, i protokollen af 3. juni 1971 og i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber og regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland afgivet skriftlige indlæg henholdsvis den 3. og den 16. maj 1978.

På grundlag af den referende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Skriftlige indlæg for Domstolen

Regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland mener, at den omtvistede værnetingsaftale er gyldig og ikke nødvendigvis udelukker modregning med krav, der følger af den heraf omfattede kontrakt, og som derfor på grund af værnetingsklausulen må kunne gøres gældende under et søgsmål ved en anden ret.

a) Efter konventionens artikel 17 kan parterne i en kontrakt frit aftale værneting; bortset fra spørgsmål vedrørende formforskrifter og de i artikel 17, stk. 2, fastsatte grænser for sådanne aftalers gyldighed kan parterne frit vedtage, hvilke af de kontraherende staters retter, der skal være kompetente. Den omtvistede kontraktklausul er tilstrækkelig præcis; den er især gennemtænkt, fordi den svarer til hovedreglen om værneting i konventionens artikel 2, og fordi den ikke favoriserer nogen af parterne. Det første spørgsmål fra Bundesgerichtshof bør derfor besvares bekræftende.

b) Det andet spørgsmål er, om det nødvendigvis følger af artikel 17 i konventionen af 1968, at en modregningserklæring ikke kan antages til realitetsbehandling ved en ret, der ifølge værnetingsaftalen er inkompetent i søgsmål baseret på den fordring, hvormed der modregnes.

Ifølge almindeligt anerkendte principper er en sådan modregning ikke omfattet af de saglige og stedlige kompetenceregler, som ville gælde ved en selvstændig hævdelse af modfordringen gennem sagsanlæg. Efter artikel 11, stk. 2, og artikel 14, stk. 3, i konventionen af 1968 er det udtrykkeligt tilladt at fremsætte modfordringer, uden hensyn til aftaler om et eksklusivt værneting i saglig henseende; modregning må så meget desto mere principielt være muligt uden hensyn til kompetencebetingelser.

Der opstår dog kompetenceproblemer, fordi modregning med en fordring i vidt omfang vil foranledige retten til at foretage de samme undersøgelser som i det tilfælde, hvor modfordringen gøres til genstand for et selvstændigt søgsmål. Ifølge Bundesgerichtshof er det ikke processuelt muligt at gøre denne fordring gældende, når de tyske retter ikke er internationalt kompetente, eller kravet ikke kan indtales ved de civile domstole; som følge af den grundlæggende mangel på kompetence i disse tilfælde er præceptive tyske procesregler til hinder for en retskraftig afgørelse vedrørende modregningen.

Desuden har Bundesgerichtshof i tilfælde, hvor parterne har indgået en voldgiftsaftale med henblik på en bestemt fordring, statueret, at en sådan fordring ikke kan modregnes ved en ordinær ret; i modsat fald vil en ganske anden end det af parterne særligt aftalte organ træffe afgørelse om, hvorledes det forholdt sig med denne fordring. En voldgiftsklausul har således samme virkning, som hvis parterne udtrykkeligt havde vedtaget, at modregning skulle være udelukket; gyldigheden af en sådan klausul er anerkendt. Derimod har Bundesgerichtshof ikke af en rent national aftale om saglig eller stedlig kompetence udledt et forbud mod modregning ved en anden end den af parterne vedtagne ret. For så vidt angår følgerne for en gyldig modregning, har Bundesgerichtshof ligestillet en international værnetingsaftale med en voldgiftsklausul.

Det står parterne frit for at aftale, at et modregningskrav kan gøres gældende ved en for et søgsmål inkompetent ret, eller at modregning skal være forbudt i ethvert søgsmål, ligesom de også kan aftale, at konnekse fordringer ikke må

modregnes, fordi artikel 17, stk. 2, i konventionen af 1968 ikke nævner artikel 6, nr. 3.

I nærværende sag drejer det sig alene om, hvorvidt en værnetingsaftale, der er gyldig efter artikel 17 i konventionen af 1968, og som udtrykkeligt kun vedrører hævdelsen af en ret gennem sagsanlæg, samtidig forbyder modregning ved en inkompetent ret. Et sådant forbud kan udledes af aftalen mellem parterne som følge af den til grund for artikel 17 liggende typiske interessesituation. En generel konklusion herom synes kun mulig, hvis den var påkrævet af retssammenlignende grunde, eller hvis konventionen af 1968 i artikel 17 gik ud fra et forhold mellem modregningen og værnetingsklausulerne.

Det tilkommer retterne at fortolke aftalerne mellem parterne med henblik på det spørgsmål, om de har tilsigtet en tilsvarende begrænsning af modregningsmulighederne. Inden for anvendelsesområdet for konventionen af 1968 kan den slutning, at parterne har villet udelukke modregning, ikke uden videre danne grundlag for en formodning for, at der også består en snæver forbindelse mellem parterne og de respektive bopælsstater. Dette er især tilfældet for værnetingsaftaler, der er indgået efter ikrafttrædelsen af konventionen af 1968. Desuden skal retterne undersøge, om de ved artikel 17 foreskrevne formforskrifter er til hinder for formodningen for et modregningsforbud, og om der stilles visse grænser for sådanne forbud i tilfælde af konkurs eller tvangsakkord, eller mere generelt om sådanne grænser følger af procesøkonomiske grunde ved retlig sammenhæng mellem fordringer, når modfordringen er ubestridt eller, når der foreligger en retskraftig afgørelse herom.

Det er ikke nødvendigt at tage stilling til de ovenfor anførte særlige spørgsmål i denne sag, da et forbud mod modregning ikke nødvendigvis må udledes af artikel 17 i konventionen af 1968, og da Domstolen kun har kompetence til at fortolke konventionen og ikke aftaler mellem parter.

c) Spørgsmålene fra Bundesgerichtshof skal derfor besvares således:

1. Artikel 17 i konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser tillader en aftale, hvorefter hver af de to parter i en købekontrakt, som er bosiddende i forskellige stater, kun kan sagsøges ved retterne i deres bopælsstat.
2. En aftale med det i spørgsmål 1 angivne indhold udelukker ikke nødvendigvis en modregning, som den ene aftalepart søger gennemført med en af aftalen omfattet fordring under et af den anden part anlagt søgsmål ved den for dette søgsmål kompetente ret.

Kommissionen har især anført følgende:

a) En værnetingsaftale af den af parterne i hovedsagen indgåede art er ikke i strid med det i artikel 2, stk. 1, i konventionen af 1968 indeholdte princip om, at det er retterne i bopælsstaten, der er kompetente. Den kan i givet fald blot bevirke, at undtagelsesværnetingene i artiklerne 5 og 6 udelukkes. Aftalen har til formål at gøre det allerede gældende hjemting eksklusivt.

Det kan dog være et spørgsmål, om en aftale af denne art kan anses som en aftale om kompetence i den i konventionens artikel 17 forudsatte betydning: en sådan aftale skal, selv om den ikke selv bestemmer den fremtidigt kompetente ret, i det mindste gøre det muligt at bestemme den. Denne betingelse kan ikke være opfyldt i det foreliggende tilfælde, da den omtvistede aftale alene vedrører »et fransk værneting« eller »et tysk værneting«, og lader spørgsmålene om den stedligt kompetente ret, rettens art (ordinær ret, arbejdsret (Arbeitsgericht), ...) og appelinstans stå åbne. For så vidt angår det første punkt fremgår det imidlertid klart af ordlyden af artikel 17, at det er tilstrækkeligt, at »en ret eller

retterne i en kontraherende stat« udpeges som kompetente; hvad angår de to andre punkter fremgår det af fortolkningen af værnetingsaftalen, at der hermed er ment ordinære retter af første instans. Ud fra disse synspunkter består der ingen tvivl om, at den omtvistede aftale er forenelig med artikel 17.

Ganske vist bestemmer den omtvistede aftale ikke, at alene retterne i én kontraherende stat er kompetente, men derimod retterne i den ene eller den anden stat, der er omfattet at aftalen, afhængig af hvem der er sagsøgt. Men på grundlag af en bogstavsfortolkning synes artikel 17, der udtrykkeligt foreskriver en aftale vedrørende »en ret eller retterne i en kontraherende stat«, imidlertid ikke at tillade alternative løsninger.

Artikel 17 skal ganske vist ifølge Domstolens retspraksis fortolkes snævert; det er imidlertid tvivlsomt, om en fortolkning, der strengt følger ordlyden, er i overensstemmelse med bestemmelsens formål. Den mellem parterne inden for rammerne af partsautonomien indgåede aftale havde lige så vel kunnet være genstand for to områdemæssigt adskilte aftaler; aftaler, hvorefter hver af parterne kun kan sagsøges ved retterne i deres bopælsstat, kunne også have opfyldt formålet. Man kunne derved have undgået den beskyldning, der ofte fremføres vedrørende værnetingsaftaler, at de i retssager er til fordel for den økonomisk stærkeste part.

b) Det er kun nødvendigt at besvare det andet spørgsmål, hvis det første spørgsmål besvares bekræftende.

I almindelighed må det anerkendes, at der i hvert fald under bestemte omstændigheder ikke må ske modregning, især når ufravigelige procesretlige forskrifter er til hinder for, at en ordinær ret kan træffe en retskraftig afgørelse vedrørende eksistensen af modfordringen. Modregning må heller ikke ske, når parterne ved kontrakt udtrykkeligt har forpligtet sig til at undlade modregning ved en bestemt ret, idet de herfor har udpeget en anden ret. I national ret er det desuden anerkendt, at en aftale, der giver retterne i en parts bopælsstat international kompetence, også kan indeholde et aftalt forbud mod at modregne med en af værnetingsaftalen omfattet modfordring ved en anden end den aftalte ret. Spørgsmålet om dette også gælder for det tilfælde, hvor det er blevet aftalt, at retterne i sagsøgtes bopælsstat er kompetente, kan kun afgøres ved fortolkning og under hensyntagen til alle omstændighederne ved det enkelte tilfælde. Hvis denne fortolkning skulle føre til det resultat, at parterne også har aftalt, at visse retter skal være enekompetente med hensyn til modfordringen, så kunne en sådan hensyntagen til parternes vilje dog synes at være i uoverensstemmelse med konventionen af 1968.

I det foreliggende tilfælde har parterne aftalt at anvende tysk ret; det må derfor afgøres efter tysk materiel ret, om modregningserklæringen er materielretligt gyldig. Derimod skal spørgsmålet, om modregningserklæringen ifølge procesretlige forskrifter kan antages til realitetsbehandling, afgøres efter procesretlige forskrifter. Herved skal der ikke alene tages hensyn til ordlyden af konventionen men også dens formål.

Konventionen tilsigter at skabe et ensartet retsområde inden for Fællesskabet, for så vidt angår retternes kompetence og fuldbyrdelsen af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager; konventionen indeholder en ordning med direkte værnetingsregler, der gør det muligt for retterne at udlede deres kompetence direkte af konventionen i sager af international art; den tilsigter at fremme en god retspleje og undgå modstridende afgørelser.

Hvis fordringen og modfordringen udspringer af det samme retsforhold, er den ret, hvis materielle ret gælder for tvistens genstand, bedst egnet til at træffe afgørelse vedrørende modfordringen. I det foreliggende tilfælde må den tyske

ret, som behandler fordringen, anses for kompetent.

Imod en opdeling af sagen taler hensynet til at vinde tid, spare omkostninger og til at undgå unødvendige søgsmål. Konventionens artikel 6 nr. 3, peger i samme retning. Endelig skal det anføres, at konventionen af 1968 intet indeholder om, at sagen kan udsættes for at kunne tage hensyn til afgørelsen fra den ret, som modfordringen senere indbringes for; der eksisterer heller ikke nogen bestemmelse, hvorefter der kan afsiges en betinget dom, såfremt modregningskravet skulle blive udskilt.

Af de anførte grunde må det konkluderes, at værnetingsaftaler er uforenelige med konventionen af 1968, hvis de under retssager begrænser retten til modregning med fordringer, der står i forbindelse med hinanden.

III — Den mundtlige forhandling

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af sin juridiske konsulent, Rolf Wägenbaur, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 20. september 1978.

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 12. oktober 1978.

Præmisser

1 Ved kendelse af 1. februar 1978, indgået til Domstolen den 27. februar s.å., har Bundesgerichtshof i henhold til protokollen af 3. juni 1971 vedrørende fortolkningen af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (herefter benævnt konventionen), forelagt to spørgsmål vedrørende fortolkningen af konventionens artikel 17.

2 Det fremgår af sagsakterne, at firmaet Nikolaus Meeth, vindues- og træforarbejdningsfabrik, Piesport/Mosel (Forbundsrepublikken Tyskland), hvis indehaver er sagsøgte og revisionsappellant i hovedsagen, havde indgået en aftale med anpartsselskabet Glacetal, Vienne/Estressin (Frankrig), der er sagsøger og revisionsindstævnte i hovedsagen, hvorefter det franske firma skulle levere glas til det tyske firma;

parterne havde aftalt, at kontrakten var undergivet tysk lovgivning, at opfyldelsesstedet var Piesport, og endvidere, at »hvis firmaet Meeth sagsøger firmaet Glacetal, skal dette ske ved en fransk ret. Hvis firmaet Glacetal sagsøger firmaet Meeth, skal dette ske ved en tysk ret«;

da Meeth ikke betalte visse leveringer fra Glacetal, anlagde det franske firma sag med påstand om betaling ved sagsøgtes hjemting Landgericht Trier, der dømte det tyske firma til betaling;

3 ved Landgericht Trier havde Meeth gjort en fordring gældende over for Glacetal for den skade, som Meeth angav at have lidt som følge af det franske firmas forsinkede eller mangelfulde opfyldelse af sine kontraktmæssige forpligtelser;

Landgericht Trier tillod imidlertid ikke Meeth at modregne denne fordring i den af det franske firma krævede salgpris, idet retten fandt, at Meeth ikke havde ført tilstrækkelig bevis for sit erstatningskrav;

sagen blev appelleret til Oberlandesgericht Koblenz, der anerkendte det franske firmas krav, idet den dog tog hensyn til, at fordringerne på Meeth i mellemtiden var blevet nedskåret i medfør af en tvangsakkord;

Oberlandesgericht tillod ikke Meeth at foretage modregning i den fordrede salgspris, idet retten herved anførte, at den i kontrakten mellem parterne indeholdte værnetingsklausul indebar, at et sådant modregningskrav ikke kunne gøres gældende ved tyske retter;

efter at der var blevet indgivet revisionsanke mod denne dom til Bundesgerichtshof, har denne ret, der finder, at afgørelsen af dette spørgsmål afhænger af fortolkningen af konventionens artikel 17, forelagt Domstolen to præjudicielle spørgsmål herom.

Vedrørende det første spørgsmål

4 Det første spørgsmål lyder:

»Tillader konventionens artikel 17, stk. 1, en aftale, hvorefter hver af de to parter i en købekontrakt, som er bosiddende i forskellige stater, kun kan sagsøges ved retterne i deres bopælsstat.«

5 I artikel 17, stk. 1, bestemmes, at »såfremt parterne ... har vedtaget, at en ret eller retterne i en kontraherende stat skal være kompetente til at påkende allerede opståede tvister eller fremtidige tvister i anledning af et bestemt retsforhold, er alene denne ret eller retterne i den pågældende stat kompetente«;

ved fortolkningen af denne bestemmelse med henblik på en sådan gensidig værnetingsaftale, som indeholdes i den kontrakt, hvis opfyldelse er genstand for tvisten, opstår der et problem, for så vidt som artikel 17 ifølge sin ordlyd kun vedrører det tilfælde, hvor parterne har udpeget en enkelt ret eller retterne i en enkelt medlemsstat som kompetente;

denne formulering, der bygger på almindelig forretningssædvane, kan imidlertid ikke fortolkes således, at den udelukker, at parterne kan vedtage, at to eller flere retter skal være kompetente til at afgøre eventuelle retssager;

denne fortolkninger har sin begrundelse i, at artikel 17 hviler på en anerkendelse af partsautonomien, hvad angår værnetingsaftaler med henblik på afgørelser af tvister under konventionens anvendelsesområde, som ikke ifølge artikel 17, stk. 2, udtrykkeligt er undtaget fra sådanne aftaler;

dette gælder især i et tilfælde, hvor parterne ved en sådan klausul gensidigt har vedtaget, at de i den almindelige bestemmelse i konventionens artikel 2 nævnte retter skal være kompetente;

skønt en sådan klausul får samme virkning som denne bestemmelse, har den dog stadig betydning, for så vidt som den i andre forhold mellem parterne udelukker andre, fakultative værneting af de i konventionens artikel 5 og 6 nævnte art;

6 det første spørgsmål skal derfor besvares således, at konventionens artikel 17, stk. 1, ikke kan fortolkes således, at den udelukker en aftale, hvorefter hver af de to parter i en købekontrakt, som er bosiddende i forskellige stater, kun kan sagsøges ved retterne i deres bopælsstat.

Vedrørende det andet spørgsmål

7 Det andet spørgsmål lyder:

»Udelukker en efter konventionens artikel 17, stk. 1, gyldig aftale med det i spørgsmål 1 angivne indhold nødvendigvis enhver modregning, som den ene aftalepart søger gennemført, med en af aftalen omfattet fordring under et af den anden part anlagt søgsmål ved den for dette søgsmål kompetente ret?

8 Ifølge artikel 17, stk. 1, skal værnetingsaftalen vedrøre afgørelsen af allerede opståede eller fremtidige tvister »i anledning af et bestemt retsforhold«;

spørgsmålet om, hvorvidt en ret, som en sag er blevet indbragt for i medfør af en sådan gensidig værnetingsaftale som den her foreliggende, har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende en fordring, som en af parterne kræver modregnet i den omtvistede forpligtelse, skal afgøres såvel ud fra hensynet til privatautonomien, som artikel 17 som ovenfor anført hviler på, som ud fra de procesøkonomiske hensyn, der ligger til grund for hele den konvention, der indeholder denne artikel;

i lyset af denne dobbelte målsætning kan artikel 17 ikke fortolkes således, at den forhindrer den ret, som en sag er blevet indbragt for i medfør af en værnetingsaftale af den ovenfor beskrevne art, i at tage hensyn til modregningen med en fordring, der står i forbindelse med det omtvistede retsforhold, når retten skønner dette foreneligt med ordlyden af og meningen med værnetingsklausulen;

9 det andet spørgsmål skal derfor besvares således, at artikel 17, stk. 1, ikke kan fortolkes således, at den udelukker, at den ret, som en tvist er blevet indbragt for i medfør af en værnetingsaftale af den i svaret til det første spørgsmål beskrevne art, kan tage hensyn til modregning med en fordring, der står i forbindelse med det omtvistede retsforhold.

Vedrørende sagsomkostningerne

10 De udgifter, der er afholdt af regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland og af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for Bundesgerichtshof, tilkommer det denne ret at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Bundesgerichtshof ved kendelse af 1. februar 1978, for ret:

1. **Artikel 17, stk. 1, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, kan ikke fortolkes således, at den udelukker en aftale, hvorefter hver af de to parter i en købekontrakt, som er bosiddende i forskellige stater, kun kan sagsøges ved retterne i deres bopælsstat.**

2. Artikel 17, stk. 1, i konventionen af 27. september 1968 kan ikke fortolkes således, at den udelukker, at den ret, som en tvist er blevet indbragt for i medfør af en værnetingsaftale af den i svaret til det første spørgsmål beskrevne art, kan tage hensyn til modregning med en fordring, der står i forbindelse med det omtvistede retsforhold.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart

Pescatore Sørensen O'Keeffe Bosco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. november 1978.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT F. CAPOTORTI FREMSAT DEN 12. OKTOBER 1978 [1]

Høje Ret.

1. Domstolen har allerede inden for rammerne af sin kompetence til at fortolke Bruxelles-konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, haft lejlighed til at beskæftige sig med artikel 17, der som bekendt omhandler »aftaler om kompetence«. I to domme af 14. december 1976 i sagerne 24/76 (Estasis Salotti mod Rüwa, Sml. 1976, s. 1831) og 25/76 (Galeries Segoura mod Bonakdarian, Sml. 1976, s. 1851) undersøgte Domstolen især formen for værnetingsaftaler. I nærværende sag foreligger der to yderligere spørgsmål, hvoraf det ene vedrører betingelserne for, hvad gyldigt kan aftales i en sådan klausul, medens det andet drejer sig om, hvorvidt værnetingsaftalen også omfatter en af sagsøgte fremsat modregningserklæring.

For så vidt angår de faktiske omstændigheder er det tilstrækkeligt at anføre følgende:

a) I august 1972 indgik firmaet Glacetal, med sæde i Frankrig, og firmaet Meeth, med sæde i Forbundsrepublikken Tyskland, en kontrakt om levering af vinduesglas. Kontrakten indeholdt en bestemmelse, hvorefter der alene skulle gælde tysk lovgivning, samt en værnetingsaftale, hvor-

1 — Oversat fra italiensk.